

Manila-manifestet:

Hele kirken — med hele evangeliet — til hele verden*

INNLEDNING

I juli 1974 ble den Internasjonale Kongress for Verdens Evangelisering avholdt i Lausanne, Sveits, hvor Lausanne-pakten ble utarbeidet. Nå i juli 1989 har mer enn 3000 av oss fra omkring 170 land vært samlet i Manila med det samme formål og utarbeidet Manila-manifestet.¹ Vi er takknemlige for den mottakelse vi har fått fra våre filippinske brødre og søstre.

I løpet av de 15 år som er gått mellom de to kongressene, har det vært avholdt noen mindre konsultasjoner. Vi har tatt opp emner som «Evangeliet og kulturen», «Evangelisering og sosialt ansvar», «Enkel livsstil», «Den Hellige Ånd» og «Omvendelsen». Disse møtene, og rapportene derfra, har bidratt til å utvikle tenkningen innen Lausanne-bevegelsen.

Et 'manifest' er definert som en offentlig erklæring om overbevisninger, hensikter og motiver. Manila-manifestet tar opp de to temaene på kongressen: «Forkynn Kristus inntil Han kommer» og «Hele kirken — med hele evangeliet — til hele verden». Første del består av en serie av 21 korte grunnsetninger. Andre del utdyper disse i 12 artikler som, sammen med Lausanne-pakten, anbefales kirkene til studium og oppfølging.

21 GRUNNSETNINGER

1. Vi fastholder vår fortsatte forpliktelse på Lausanne-pakten som basis for vårt samarbeid i Lausanne-bevegelsen.

2. Vi fastholder at Gud, i Det gamle og Det nye testamente, har gitt oss en autoritativ åpenbaring av sitt vesen og sin vilje, sine frelsende gjerninger og deres betydning og sin befaling om misjon.

3. Vi fastholder at det bibelske evangelium er Guds varige budskap

---

* Oversatt av Odd Terje Døvik.

til vår verden, og vi er fast bestemt på å forsvare, forkynne og synliggjøre det.

4. Vi fastholder at mennesket, selv om det er skapt i Guds bilde, er syndig og skyldig, og at det er forlatt uten Kristus, og at denne sannhet danner en nødvendig bakgrunn for evangeliet.

5. Vi fastholder at den historiske Jesus og den herliggjorte Kristus er en og samme person, og at denne Jesus Kristus er absolutt enestående, for han alene er den inkarnerte Gud, bærer av vår synd, dødens beseirer og den kommende dommer.

6. Vi fastholder at Jesus på korset tok vår plass, bar våre synder og døde vår død, og at Gud på dette grunnlag alene fritt tilgir dem som bringes til anger og tro.

7. Vi fastholder at andre religioner og ideologier ikke er alternative veier til Gud, og at menneskelig religiøsitet som ikke er forløst i Kristus, ikke fører til Gud, men til dom, for Kristus er den eneste vei.

8. Vi fastholder at vi må synliggjøre Guds kjærlighet ved å vise omsorg for dem som er fratatt rettferd, verdighet, mat og husly.

9. Vi fastholder at forkynnelsen av Guds rike med dets rettferd og fred krever fordømmelse av all urettferdighet og undertrykkelse, både personlig og strukturell. Vi vil ikke vike tilbake fra dette profetiske vitnesbyrd.

10. Vi fastholder at Den Hellige Ånds vitnesbyrd om Kristus er avgjørende for all evangelisering, og at verken ny fødsel eller nytt liv er mulig uten Åndens guddommelige verk.

11. Vi fastholder at åndelig krigføring krever åndelige våpen, og at vi må forkynne ordet i Åndens kraft og stadig be om å få del i Kristi seier over de onde makter og myndigheter.

12. Vi fastholder at Gud har pålagt hele kirken og hver enkelt av dens medlemmer oppgaven med å gjøre Kristus kjent over hele verden. Vi ønsker å se alt lekfolk og alle ordinerte personer mobilisert for og opplært til denne oppgaven.

13. Vi fastholder at vi som påberoper oss å være lemmer på Kristi legeme, i våre fellesskap må bryte skillelinjer knyttet til rase, kjønn og klasse.

14. Vi fastholder at Åndens gaver er gitt til alt Guds folk, kvinner og menn, og at deres samarbeid i evangelisering må ønskes velkommen for det felles beste.

15. Vi fastholder at vi som forkynner evangeliet, må synliggjøre det i et liv preget av hellighet og kjærlighet. Ellers vil vårt vitnesbyrd miste sin troverdighet.

16. Vi fastholder at enhver kristen forsamling må vende seg utad til

lokalsamfunnet, med evangeliserende vitnesbyrd og omsorgsfull tjeneste.

17. Vi fastholder det påtrengende behov for at kirker, misjonsselskaper og andre kristne organisasjoner samarbeider med henblikk på evangelisering og sosial innsats, idet de avviser konkurranse og unngår dobbelkjøring.

18. Vi fastholder vår plikt til å studere det samfunn vi lever i, for å forstå dets strukturer, verdier og behov, for derved å kunne utvikle en misjonsstrategi som er tilpasset forholdene.

19. Vi fastholder at det haster med verdens evangelisering, og at det er mulig å nå de unådde folkeslag. Vi bestemmer oss derfor for å gi oss selv til disse oppgavene med fornyet beslutsomhet i det siste ti-år av det tyvende århundre.

20. Vi fastholder vår solidaritet med dem som lider for evangeliets skyld og vil forsøke å forberede oss selv på den samme mulighet. Vi vil også arbeide for religiøs og politisk frihet overalt.

21. Vi fastholder at Gud kaller hele kirken til å ta hele evangeliet til hele verden. Vi vil derfor forkynne evangeliet inntrengende, med troskap og offer, inntil han kommer.

A. HELE EVANGELIET

Evangeliet er de gode nyheter om Guds frelse fra de onde makter, om opprettelsen av hans evige rike og om hans endelige seier over alt som står imot hans vilje. Før verden ble til, hadde Gud i sin kjærlighet til hensikt å gjøre dette. Han iverksatte sin plan om å frigjøre oss fra synd, død og dom ved vår Herre Jesus Kristi død. Det er Kristus som setter oss fri og forener oss i sitt forløste fellesskap.

1) Vår menneskelige nødssituasjon

Vi forplikter oss til å forkynne hele evangeliet, det vil si det bibelske evangelium i hele dets fylde. For å kunne gjøre det må vi først forstå hvorfor mennesket trenger evangeliet.

Mennesket har en iboende verdi og verdighet fordi det er skapt i Guds bilde for å kjenne, elske og tjene ham. På grunn av synden er imidlertid alle sider ved vår menneskelighet blitt forvrent. Mennesket er blitt en selvsentret og selvopptatt opprører som verken elsker Gud eller sin neste slik det skulle. Følgelig er det blitt fremmedgjort både i forhold til sin Skaper og i forhold til resten av skaperverket. Dette er den grunnleggende årsak til den lidelse, ensomhet og meningsløshet mange mennesker lever under i dag. Ofte slår også synden ut i asosial oppførsel, i voldelig utbytting av andre og i utarming av jordens ressurser — som

Gud satte mennesket til å forvalte. Menneskeheten er skyldig, uten unnskyldning, og går på den brede vei som fører til undergang.

Selv om Guds bilde i mennesket er blitt forvrent, er mennesket likevel i stand til å leve i kjærlighet til andre, til å gjøre gode gjerninger og til å uttrykke seg i vakker kunst. Men selv ikke de beste menneskelige prestasjoner er feilfrie og kan umulig gjøre noen verdig til å tre inn i Guds nærhet. Mennesket er også et åndelig vesen, men åndelige øvelser og selvhjelps-teknikker kan i beste fall bare lindre følte behov. De kan derimot ikke gjøre noe med den alvorlige virkelighet som synd, skyld og dom innebærer. Verken menneskelig religion, menneskets rettferdighet eller sosio-politiske program kan frelse mennesker. Enhver form for selv-frelse er umulig. Overlatt til seg selv er mennesket evig fortapt.

Vi forkaster derfor falske evangelier som fornekte menneskets synd, Guds dom, Jesus Kristi guddom og inkarnasjon og nødvendigheten av korset og oppstandelsen. Vi forkaster også «halve» evangelier, som gjør synden ubetydelig og blander Guds nåde sammen med menneskets egne anstrengelser. Vi bekjenner at vi selv noen ganger har gjort evangeliet «ufarlig». Like fullt er vi i vår evangelisering fast bestemt på å huske Guds radikale diagnose og hans like radikale løsning.

2) *Gode nyheter i dag*

Vi fryder oss over at den levende Gud ikke overlot oss til vår fortapte og fortvilte stilling. I sin kjærlighet kom han etter oss i Jesus Kristus for å redde og gjenskape oss. De gode nyheter fokuserer derfor på den historiske person Jesus Kristus, som kom og forkynte Guds rike og levde et liv i ydmyk tjeneste, som døde for oss og ble synd og forbannelse i vårt sted, og som Gud gav rett ved å oppreise ham fra de døde. Gud gir dem del i sin nye skapning som omvender seg og tror på Jesus Kristus. Han gir oss nytt liv som innebærer tilgivelse for synd og mottakelse av hans Ånds iboende og forvandlende kraft. Han ønsker oss velkommen inn i sitt nye fellesskap, som består av mennesker av alle raser, nasjoner og kulturer. Og han lover at vi en dag skal gå inn i hans nye verden, hvor ondskap skal være avskaffet, naturen skal være forløst og Gud skal herske for evig.

Disse gode nyheter må forkynnes frimodig overalt hvor det er mulig: I kirker og offentlige forsamlingshus, i radio og fjernsyn og i friluft, fordi evangeliet er Guds kraft til frelse, og vi er forpliktet til å gjøre det kjent. I vår forkynnelse må vi med troskap kunngjøre sannheten Gud har åpenbart i Bibelen og kjempe for å aktualisere den i vår egen sammenheng.

Vi fastholder også at apologetikk, dvs. forsvar og stadfestelse av evangeliet (jfr. Fil 1,7), er en integrert del av Bibelens misjonsforståelse og helt nødvendig for å vitne effektivt i den moderne verden. Paulus argumenterte med mennesker ut fra Skriften, med henblikk på å overbevise dem om sannheten i evangeliet. Det samme må vi. Ja, alle kristne bør være beredt til forsvar når noen krever oss til regnskap for det håp vi eier (1. Pet 3,15).

Vi har igjen blitt møtt med Lukas' understrekning av at evangeliet er gode nyheter for de fattige (Luk 4,18; 6,20; 7,22). Vi har spurt oss selv hva dette betyr for den majoritet av verdens befolkning som er eiendomsløse, som lider eller er undertrykt. Vi har blitt minnet om at loven, profetene og visdomslitteraturen, såvel som Jesu ord og gjerning, legger vekt på Guds omsorg for de materielt fattige og dermed på vårt ansvar for å forsvare dem og hjelpe dem. Skriften taler også om de åndelig fattige, som ser til Gud alene for barmhjertighet. Evangeliet kommer som gode nyheter til begge. De åndelig fattige som uansett økonomisk stilling ydmyker seg selv for Gud, mottar ved troen frelsens frie gave. Det finnes ingen annen vei for noen inn i Guds rike. De materielt fattige og maktesløse får i tillegg en ny verdighet som Guds barn, og kjærlighet fra brødre og søstre som vil kjempe sammen med dem — for at de skal bli fri fra alt som nedverdiger eller undertrykker dem.

Vi gjør bot for enhver forsømmelse av Guds sannhet i Skriften og er fast bestemt både på å forkynne og å forsvare den. Vi gjør også bot der vi har vært likegyldige overfor de fattiges lidelser og der vi har foretrukket de rike. Vi er fast bestemt på å følge Jesu eksempel i å forkynne de gode nyheter til alle mennesker både i ord og handling.

3) *Kristi enestående stilling*

Vi er kalt til å forkynne Kristus i en stadig mer pluralistisk verden. Gamle trossystemer blomstrer opp, og nye kommer til. I det første århundre var det også mange «guder» og mange «herrer» (1. Kor 8,5). Likevel fastholdt apostlene med frimodighet Kristi enestående og sentrale stilling. Det samme må vi gjøre.

Fordi mennesket er skapt i Guds bilde og kan se Skaperens spor i deler av skaperverket, inneholder noen ganger de ulike religioner som har oppstått, elementer av sannhet og skjønnhet. De er likevel ikke alternative evangelier. Fordi mennesket er syndig, og fordi hele verden «ligger i det onde» (1. Joh 5,19), har også religiøse mennesker behov for forløsningen i Kristus. Vi har derfor ikke noe grunnlag for å hevde

at frelse kan finnes utenfor Kristus, eller uten en uttrykkelig mottakelse av Kristi verk i tro.

Det hevdes fra tid til annen at det jødiske folk i kraft av Guds pakt med Abraham ikke behøver å anerkjenne Jesus som sin Messias. Vi fastholder at det jødiske folk trenger ham like mye som alle andre gjør det. Det ville være en form for anti-semittisme, og illojalitet mot Kristi vilje, å fravike det nytestamentlige mønster som går ut på å bringe evangeliet til «jøde først . . .». Vi forkaster derfor det syn at jødene har sin egen pakt som gjør tro på Jesus unødvendig.

Det som forener oss er våre felles overbevisninger om Jesus Kristus. Vi bekjenner ham som den evige Guds Sønn, som ble sant menneske samtidig som han forble sann Gud, som var vår stedfortreder på korset — der han bar vår synd, led vår død og byttet sin rettferdighet mot vår urettferdighet, som seirende stod opp i et forvandlet legeme og som skal komme igjen i herlighet for å dømme verden. Han alene er den inkarnerte Sønn, Frelseren, Herren og Dommeren, og han alene er — sammen med Faderen og Ånden — verdig alle menneskers tilbedelse, tro og lydighet. Det er bare ett evangelium fordi det bare er én Kristus, som i kraft av sin død og oppstandelse selv er den eneste frelsesvei. Vi forkaster derfor både den relativisme som anser all religion og åndelighet som likeverdige veier til Gud, og den synkretisme som forsøker å blande troen på Kristus sammen med annen tro.

Dessuten; siden Gud har opphøyd Jesus til den høyeste plass for at alle skal anerkjenne ham, er dette også vår lengsel. Tvunget av Kristi kjærlighet må vi adlyde Kristi misjonsbefaling og elske hans bortkomne sauer, men særlig er vi motivert av «nidkjærhet» for hans hellige navn. Vi lengter etter å se ham motta den ære og herlighet som er rettmessig hans.

Tidligere har vi av og til gjort oss skyldig i å møte annerledes troende med holdninger preget av uvitenhet, arroganse, respektløshet og endatil fiendtlighet. Vi gjør bot for dette. Like fullt er vi fast bestemt på å frambære et positivt og kompromissløst vitnesbyrd om Kristi enestående stilling på grunn av hans liv, død og oppstandelse. Dette skal kjennetegne alt vårt evangeliseringsarbeid såvel som vår dialog med andre religioner.

4) Evangeliet og sosialt ansvar

Det sanne evangelium må bli synlig i menneskers forvandlede liv. Samtidig som vi forkynner Guds kjærlighet, må vi engasjere oss i kjærlig tjeneste, og samtidig som vi forkynner Guds rike, må vi forplikte oss på dets krav om fred og rettferd.

Evangelisering er det primære fordi vårt hovedanliggende er evangeliet; at alle mennesker må få anledning til å motta Jesus Kristus som Herre og Frelser. Men Jesus forkynte ikke bare Guds rike, han demonstrerte også dets komme gjennom kraft- og barmhjertighetsgjerninger. Vi kalles i dag til en liknende integrering av ord og gjerning. I ydmykhet skal vi forkynde og lære, tjene de syke, gi mat til de sultne, vise omsorg for fanger, hjelpe de hjelpeløse og handikappede og befri de undertrykte. Vi erkjenner mangfoldet av åndelige gaver, kall og arbeidsfelt, men fastholder samtidig at gode nyheter og gode gjerninger hører uløselig sammen.

Forkynnelsen av Guds rike innebærer nødvendigvis en profetisk fordømmelse av alt som er uforenlig med riket. Blant de onder vi beklager, er destruktiv vold — inkludert institusjonalisert vold, politisk korrupsjon, alle former for utbytting av mennesker og av jorda, undergraving av familien, fri abort, narkotikahandel og brudd på menneskerettighetene. I vår omsorg for de fattige er vi bekymret over den to-tredjedels verdens gjeldsbyrde. Vi er opprørt over de umenneskelige forhold millioner lever under; mennesker som bærer Guds bilde slik vi gjør.

Vår fortsatte forpliktelse til sosialt engasjement bygger ikke på en forveksling av Guds rike med et «kristianisert» samfunn. Den bygger snarere på en erkjennelse av at det bibelske evangelium har uunngåelige sosiale følger. Sann misjon må alltid føre til «inkarnasjon». Sann misjon krever at vi ydmykt går inn i andre menneskers verden, idet vi identifiserer oss med deres sosiale virkelighet, deres sorg og lidelse, og deres kamp for rettferdighet mot undertrykkende makter. Dette kan ikke gjøres uten personlige offer.

Vi bekjenner at våre anliggender og vår visjon ofte har vært for snevre, og at vi derfor har unnlatt å forkynde Jesu Kristi herrevelde over hele livet, privat og offentlig, lokalt og globalt. Vi er fast bestemt på å adlyde hans befaling om å søke «først Guds rike og hans rettferdighet» (Matt 6,33).

B. HELE KIRKEN

Hele evangeliet må forkynnes av hele kirken. Alt Guds folk er kalt til å ta del i evangeliseringsoppdraget. Ikke desto mindre vil alle våre framstøt være nyttesløse uten Den Hellige Ånd.

5) Gud, evangelisten

Skriften erklærer at Gud er den egentlige evangelisten. Guds Ånd er sannhetens, kjærlighetens, hellighetens og kraftens Ånd, og evan-

gelisering er umulig uten ham. Det er han som salver budbæreren, stadfester ordet, forbereder høreren, dømmer synderen, opplyser den blinde, gir liv til den døde, setter oss i stand til å angre og tro, forener oss med Kristi legeme, gir oss visshet om at vi er Guds barn, danner oss og vår tjeneste etter Kristi forbilde og som så sender oss ut for å være Kristi vitner. I alt dette er Den Hellige Ånd først og fremst opptatt av å forherlige Jesus Kristus ved å vise ham for oss og forme ham i oss.

All evangelisering innebærer åndelig krigføring mot onde makter og myndigheter. Her kan bare åndelige våpen seire; særlig Ordet og Ånden, med bønn. Vi kaller derfor alle kristne til å være utholdende i sine bønner både for kirkens fornyelse og verdens evangelisering.

Enhver sann omvendelse innebærer en konflikt mellom makter, hvor Jesu Kristi overlegne autoritet blir demonstrert. Det finnes ikke noe større under enn dette at den troende settes fri fra Satans og syndens bånd, frykt og meningsløshet, mørke og død.

Selv om Jesu under står i en særstilling, som tegn på hans Messiasverdighet og som foregripelser av det fullendte rike hvor hele skapningen vil være underlagt ham, gir dette oss likevel ingen frihet til å legge begrensninger på den levende Skapers makt i dag. Vi forkaster derfor både den skeptisisme som fornektet underet og det hovmot som forlanger det; både den frykt som viker tilbake for Åndens fylde og den triumfalisme som viker tilbake for den svakhet som Kristi kraft fullendes i.

Vi gjør bot for alle selvsikre forsøk på enten å evangelisere i vår egen kraft eller å diktere Den Hellige Ånd. For fremtiden er vi fast bestemt på ikke å «slukke Ånden» eller «gjøre Ånden sorg», men heller søke å spre de gode nyheter «i kraft, ved Den Hellige Ånd og med full overbevisning» (1. Tess 1,5).

6) De menneskelige vitner

Gud, evangelisten, gir sitt folk det privilegium å være hans medarbeidere (2. Kor 6,1). For selv om vi ikke kan vitne uten ham, velger han vanligvis å vitne gjennom oss. Han kaller bare noen til å være evangelister, misjonærer eller prester, men han kaller hele kirken og hvert medlem av den til å være hans vitner.

Prester og lærere har som sin særlige oppgave å føre Guds folk (gr. *laos*) fram til modenhet (Kol 1,28) og utruste dem til tjeneste (Ef 4,11—12). Prestere skal ikke monopolisere tjenestene, men snarere mangfoldiggjøre dem ved å oppmuntre andre til å bruke sine gaver og ved å lære opp disipler til å vinne nye disipler. Prestenes dominans over lekfolket har vært et stort onde i kirkens historie. Den fratår både lekfolk

og prester deres Gud-gitte oppgaver, sliter ut prestene, svekker kirken og hindrer spredning av evangeliet. I tillegg er den grunnleggende ubibelsk. Vi som i århundrer har snakket om at alle troende er prester, vil nå også insistere på at alle troende har en tjeneste.

Vi ser med takknemlighet hvordan barn og unge beriker kirkens gudstjenesteliv og virksomhet ved sin entusiasme og tro. Vi må lære dem opp i disippelskap og evangelisering slik at de kan nå sin egen generasjon for Kristus.

Gud skapte mann og kvinne som likeverdige bærere av sitt bilde (1. Mos 1,26—27), mottar dem begge på samme vis i Kristus (Gal 3,28) og utøste sin Ånd over alle mennesker, sønner såvel som døtre (Apg 2,17—18). Dessuten; fordi Den Hellige Ånd gir sine gaver til kvinner likesåvel som til menn, må kvinnene få muligheter til å praktisere sine gaver. Vi gleder oss over kvinnes fremragende innsats i misjons-historien og er overbevist om at Gud kaller kvinner til liknende oppgaver i dag. Selv om vi ikke er helt enige om hvilken form kvinnes lederskap skal ha, er vi samlet i synet på det partnerskap i verdens evangelisering som Gud vil at menn og kvinner skal utøve. Egnet opplæring må derfor gjøres tilgjengelig for begge kjønn.

Lekfolk, menn og kvinner, vitner ikke bare gjennom sine lokale kirker (se artikkel 8), men også gjennom vennskap, i hjemmet og på jobb. Også de som er hjemløse eller arbeidsledige, har del i kallet til å være vitner.

Vårt fremste ansvar er å vitne for dem som allerede er våre venner, slektninger, naboer og kolleger. Hjemme-evangelisering er også naturlig både for gifte og enslige mennesker. Et kristent hjem skal være et godt vitnesbyrd om Guds bud med hensyn til ekteskap, seksuelliv og familieliv, og et fristed med kjærlighet og fred for mennesker som sliter. Dessuten, naboer som ikke vil gå til kirken, finner seg vanligvis godt til rette i et hjem, selv når det er evangeliet som omtales.

Et annet sted lekfolk har anledning til å vitne, er arbeidsplassen. Det er her de fleste kristne tilbringer halvparten av sin våkne tid, og arbeid er et guddommelig kall. Kristne kan vitne om Kristus muntlig, ved stadig flid, ærlighet og omtenkksomhet, ved sitt engasjement for rettferdighet på arbeidsplassen, og særlig dersom andre kan se på kvaliteten av de kristnes daglige arbeid at det er gjort til Guds ære.

Vi gjør bot for å ha vært med på å hindre lekfolkets tjeneste, særlig kvinners og yngres tjeneste. For framtiden er vi fast bestemt på å oppmuntre alle Kristi etterfølgere til å finne sin plass som hans vitner, naturlig og med full rett. Sann evangelisering kommer fra et hjerte som flyter over av kjærlighet til Kristus. Derfor er det noe som alt hans folk uten unntak har del i.

7) *Vitnenes integritet*

Ingenting anbefaler evangeliet så sterkt som et forvandlet liv, og ingenting bringer det slik i vanry som manglende personlig integritet. Vi formaneres til å leve et liv som er verdig Kristi evangelium; våre hellige liv skal være en pryde for evangeliet. Verden ser med rette etter bevis som kan bekrefte vitnenes utsagn om Kristus. Vår integritet er et sterkt bevis.

Vår forkynnelse av at Kristus døde for å føre oss fram for Gud, appellerer til åndelig tørste mennesker. Men de vil ikke tro oss dersom vi selv ikke bærer noe preg av å kjenne den levende Gud, eller vår offentlige gudstjeneste ikke er aktuell og ekte.

Vårt budskap om at Kristus forsoner fremmedgjorte mennesker med hverandre, vil bare bli tatt på alvor dersom vi i våre egne liv elsker og tilgir hverandre, tjener hverandre i ydmykhet og viser omsorg og offervilje i vårt arbeid for mennesker i nød, hvor de enn befinner seg.

Vår utfordring til andre om å fornekte seg selv, ta sitt kors opp og følge Jesus vil bare være troverdig dersom vi selv tydelig har dødd bort fra egoisme, selvishet, uærlighet og misunnelse, og lever et liv preget av enkelhet, nøysomhet og gavmildhet.

Vi beklager sterkt den mangel på kristelig konsekvens og integritet som vi ser både hos enkeltkristne og i kirkene; materialisme, profesjonell stolthet og rivalisering, konkurranse i kristelig arbeid, misunnelse overfor yngre ledere, dominerende holdninger i misjonsarbeidet, manglende gjensidig kontroll og ansvarlighet, tap av kristelige normer for seksuallivet og diskriminering på grunn av rase, kjønn og sosial status. Alt dette er verdslig og vil føre til at den toneangivende kultur legger kirken under seg i stedet for at kirken utfordrer og endrer kulturen. Vi skammer oss dypt over de gangene vi, både enkeltvis og som menigheter, har forkynt Kristus i ord og fornektet ham i handling. Vår manglende konsekvens fratår vårt vitnesbyrd dets troverdighet. Vi erkjenner våre fortsatte kamper og fall, men ved Guds nåde er vi fast bestemt på å utvikle vår integritet, enkeltvis og i kirken.

8) *Den lokale kirke*

Enhver kristen menighet er et lokalt uttrykk for Kristi legeme og har det samme ansvar. Den er både et «hellig presteskap» som skal bringe Gud åndelige offer ved sin tilbedelse, og et «hellig folk» som skal forkynne Guds storverk vidt omkring (1. Pet 2,5.9). Kirken er slik både en tilbedende og en vitnende forsamling, samlet og spredd, kalt og utsendt. Tilbedelsen og vitnesbyrdet er uatskillelige.

Vi tror at den lokale kirke bærer det primære ansvar for utbredelsen

av evangeliet. Skriften viser til den rekkefølge som består i at evangeliet først blir «forkynt hos dere» slik at det i neste omgang «toner ut [fra dere]» (1. Tess 1,5.8). På denne måten skaper evangeliet kirken, som utbrer evangeliet, som skaper flere kirker — i en kontinuerlig kjedereaksjon. Dessuten; det som Skriften slik lærer, bekreftes av strategien. Hver lokal kirke må evangelisere sitt eget distrikt og har ressursene til å gjøre det.

Vi anbefaler hver menighet å foreta en løpende vurdering ikke bare av sitt eget medlemskap og program, men også av sin egen lokale sammenheng med dens særpreg, for derved å kunne utvikle egnete misjonsstrategier. Menighetens medlemmer vil kanhende organisere en besøkstjeneste i hele området, eller legge en plan for å vinne innpass på bestemte steder der folk samles, eller arrangere en serie av evangeliserende møter, foredrag eller konserter, eller arbeide blant de fattige i slummen, eller plante en ny kirke i nabolaget eller -bygda. Samtidig må ikke kirken glemme sin globale oppgave. En kirke som sender ut misjonærer, må ikke forsømme sin egen lokale sammenheng, og en kirke som evangeliserer i sitt nabolag, må ikke overse resten av verden.

I alt dette bør hver menighet og hvert kirkesamfunn, så langt som det er mulig, samarbeide med andre og søke å vende konkurranseånd til samarbeidsånd. Kirkene bør også samarbeide med frivillige organisasjoner, særlig med tanke på evangelisering, disippelopplæring og sosiale hjelpetiltak. Slike organisasjoner er også en del av Kristi legeme og besitter verdifull ekspertise som kirken vil ha stor nytte av.

Det er Guds mening at kirken skal være et tegn på hans rike, det vil si et tegn på hva menneskelig samfunn blir når det underlegges hans herrevælde av fred og rettferd. På samme måte som enkeltmennesker må også kirkene synliggjøre evangeliet for at det skal kunne kommuniseres effektivt. Gjennom vår kjærlighet til hverandre gjør den usynlige Gud seg kjent i dag (1. Joh 4,12). Særlig gjelder dette når vårt fellesskap kommer til uttrykk i små grupper, og når det går på tvers av rase, rang, kjønn og alder — skillelinjer som splitter andre fellesskap.

Vi beklager sterkt at mange av våre menigheter er innadvendte og opptatt av vedlikehold og indre-kirkelige aktiviteter på bekostning av misjon og vitnetjeneste. Vi er fast bestemt på å snu dette helt om, slik at våre kirker kan gå inn i vedvarende utadrettet virksomhet, inntil Gud hver dag legger nye mennesker som blir frelst, til menigheten (Apg 2,47).

9) Samarbeid i evangelisering

Evangelisering og enhet står i et nært forhold til hverandre i Det nye testamente. Jesus ber om at hans folk må være ett slik han er ett med Faderen, for at verden skal tro på ham (Joh 17,20.21). Paulus oppmuntrer filipperne til å holde stand «i en Ånd» og med «samme sinn» kjempe for evangeliet (Fil 1,27). I kontrast til denne bibelske visjon skammer vi oss over den mistenksomhet og rivalisering, den insistering på uvesentligheter, de maktkamper og den imperiebygging som ødelegger vårt vitnesbyrd. Vi fastholder at samarbeid i evangelisering er nødvendig; først fordi Gud selv vil det, men også fordi vår splittelse bringer vårt budskap om forsoning i miskreditt, og fordi vi må arbeide sammen dersom evangeliseringsoppdraget noensinne skal bli fullført.

«Samarbeid» betyr å finne enhet i mangfold. Det innebærer at mennesker med alle slags temperament, gaver, kall og kulturer; nasjonale kirker og misjonsselskaper; alle aldersgrupper og begge kjønn arbeider sammen.

Vi er fast bestemt på å legge bak oss en gang for alle den etterlevning fra kolonitiden som forenklet omtaler den første verden som *sender* og den to-tredjedels verden som *mottaker*. Internasjonaliseringen av misjonen er et viktig faktum i vår tid. Det store flertall av evangelikale kristne er i dag ikke fra Vesten. I tillegg vil det snart være flere misjonærer fra den to-tredjedels verden enn fra den vestlige. Vi tror at team av misjonærer — ulike å se til, men forenet i hjerte og sinn — utgjør et dramatisk vitnesbyrd om Guds nåde.

Vår omtale av «hele kirken» betyr ikke at vi selvsikkert identifiserer den evangelikale bevegelse med den universelle kirke. Vi innser at det er mange kirker som ikke er med i den evangelikale bevegelse. Evangelikale holdninger til den romersk-katolske og den ortodokse kirke er svært forskjellige. Noen evangelikale kristne ber, snakker, studerer Bibelen og arbeider sammen med disse kirkene. Andre er sterkt imot enhver form for samtale eller samarbeid med dem. Alle er vi enige om det fremdeles finnes alvorlige teologiske forskjeller mellom oss. Så langt det er tjenlig, og så lenge Bibelens sannhet ikke kompromitteres, kan samarbeid være mulig på områder som bibel-oversettelse, studiet av aktuelle teologiske og etiske problemer, sosialt arbeid og politisk virksomhet. Vi vil imidlertid understreke at felles evangelisering krever en felles forpliktelse på det bibelske evangelium.

Noen av oss er medlemmer av kirker som tilhører Kirkenes Verdensråd og tror at en positiv og likevel kritisk deltakelse i dets arbeid er vår kristenplikt. Andre av oss har ingen forbindelse med Kirkenes

Verdensråd. Alle oppfordrer vi Kirkenes Verdensråd til å anta en konsekvent bibelsk forståelse av evangelisering.

Vi bekjenner vår del av ansvaret for splittelsen i Kristi legeme, som er en hovedanstøtsten for verdens evangelisering. Vi er fast bestemt på fortsatt å søke den enhet i sannheten som Kristus bad om. Vi er overbevist om at den rette vei mot et nærmere samarbeid går gjennom en ærlig og tålmodig dialog på Skriftens grunn, med alle som deler våre anliggender. Til dette vier vi oss med glede.

C. HELE VERDEN

Hele evangeliet er blitt betrodd hele kirken, for at det skal bli gjort kjent for hele verden. Det er derfor nødvendig at vi forstår den verden vi er sendt inn i.

10) Den moderne verden

Evangelisering finner alltid sted i en bestemt sammenheng — en kontekst, aldri i et vakuum. Balansen mellom evangelium og kontekst må nøye opprettholdes. Vi må forstå konteksten for å kunne tale inn i den, men konteksten må ikke få anledning til å forvrengte evangeliet.

I denne forbindelse er vi blitt oppmerksomme på effekten av «moderniteten». Moderniteten utgjør en gryende verdenskultur, frambrakt av industrialiseringen med dens teknologi og urbaniseringen med dens økonomiske orden. Disse faktorer virker sammen og skaper en atmosfære som på grunnleggende vis påvirker vår forståelse av verden. I tillegg har sekulariseringen ødelagt troen ved å gjøre Gud og det overnaturlige meningsløst, urbaniseringen har fratatt mange et menneskeverdig liv, og massemedia har bidratt til å devaluere sannhet og autoritet ved å erstatte ord med bilde. Samlet bidrar disse konsekvenser av moderniteten til å fordreie det budskap mange kristne forkynner, og undergrave deres motivasjon for misjon.

I år 1900 bodde bare 9% av verdens befolkning i byer; i år 2000 regner man med at mer enn 50% vil gjøre det. Denne verdensomfattende flytting til byene er blitt kalt «den største folkevandring i menneskets historie» og utgjør en stor utfordring for kristen misjon. På den ene side er ofte hele verden representert i byene, slik at de ulike nasjoner nå befinner seg rett utenfor vår egen dør der. Kan vi få globale kirker der evangeliet sprenger de grenser som etnisk opphav ellers skaper? På den annen side er mange by-boere fattige mennesker som er mottakelige for evangeliet. Kan Guds folk overtale til å flytte tilbake til de fattige

nabolag, for å tjene menneskene der og bidra til å skape forandring i byen?

Moderniseringen fører med seg velsignelser såvel som farer. Ved å knytte handels- og kommunikasjonsforbindelser verden rundt har den skapt åpninger for evangeliet som aldri før, krysset gamle grenser og trengt inn i lukkede samfunn, både tradisjonelle og totalitære. Kristne media har en sterk innflytelse både når det gjelder å så evangeliet og når det gjelder å forberede jordsmonnet. De store kristne kringkastingene har satt som mål å nå alle større språkgrupper med et kristent vitnesbyrd over radio innen år 2000.

Vi bekjenner at vi ikke har anstrengt oss nok for å forstå moderniseringen. Vi har ukritisk brukt dens metoder og teknikker og har derved lagt oss åpne for verdslighet. For framtiden er vi fast bestemt på å ta disse utfordringene og mulighetene på alvor, å stå imot modernitetens sekulære press og å sette Kristi herrevælde i relasjon til hele den moderne kultur, for derved å kunne drive misjon i den moderne verden uten verdslighet i den moderne misjon.

11) Utfordringen fra år 2000 og videre

Verdens befolkning nærmer seg i dag 6 milliarder. En tredjedel av disse regner seg som kristne. Av de resterende fire milliarder har halvparten hørt om Kristus og den andre halvparten ikke. I lys av disse tall vurderer vi vårt evangeliseringsoppdrag ved å se på fire kategorier av mennesker:

For det første har vi den potensielle misjonsstyrke, de *bekjennende* eller «*personlig*» kristne. I dette århundre har denne kategorien av troende økt fra omkring 40 millioner i år 1900 til omlag 500 millioner i dag, og i dette øyeblikk vokser denne gruppen over dobbelt så raskt som noen annen større religiøs gruppe.

For det andre har vi de *navnekristne*. De kaller seg selv kristne, er døpt og går i kirken fra tid til annen, men er fremmede for tanken på et personlig forhold til Kristus. Vi finner disse menneskene i alle kirker over hele verden. De trenger sterkt å bli re-evangelisert.

For det tredje har vi de *uevangeliserte*. Dette er mennesker som har en viss kjennskap til evangeliet, men som ikke har hatt noen mulighet til å svare på dets kall. De befinner seg sannsynligvis innen rekkevidde for kristne mennesker, hvis disse bare ville gå til neste gate, vei, bygd eller by for å finne dem.

For det fjerde har vi de *unådde*. Dette er de to milliarder mennesker som ikke har hørt om Jesus som Frelser, og som ikke befinner seg innen rekkevidde for kristne fra sitt eget folk. Det finnes omkring 2000 folkeslag eller nasjonaliteter som ennå ikke har sin egen levedyktige,

stedeagne kristne bevegelse. Vi ser det som tjenlig å tenke på dem som tilhørende mindre «folkegrupper». En «folkegruppe» er en samling av mennesker som opplever fellesskap gjennom f.eks. felles kultur, språk eller yrke. De mest effektive sendebud når det gjelder å nå dem, er troende som allerede tilhører deres kultur og kjenner deres språk. Finnes ikke slike, må tverr-kulturelle misjonærer dra ut, forlate sin egen kultur og med offersinn identifisere seg med de mennesker man ønsker å nå for Kristus.

Det er nå omlag 12 000 slike unådde folkegrupper innen de 2000 større folkeslag. Oppgaven er altså ikke umulig. Men i dag er bare 7% av alle misjonærer opptatt med å nå disse. De resterende 93% arbeider i den allerede evangeliserte halvpart av verden. Dersom vi skal få gjort noe med denne ubalanse, kreves det en strategisk omplassering av personell.

Et problem som er aktuelt med hensyn til alle de ovennevnte kategoriene, er *utilgjengelighet*. Mange land gir ikke visum til misjonærer som ikke har andre kvalifikasjoner å framby. Slike områder er likevel ikke fullstendig utilgjengelige. Våre bønner kan gå gjennom ethvert teppe, gjennom enhver dør og over enhver grense. Kristen kringkasting, radio og fjernsyn, audio- og videokassetter, film og litteratur kan også nå de ellers utilgjengelige. Det samme gjelder for såkalte «telt-makere» som i likhet med Paulus selv tjener til livets opphold. De reiser rundt i kraft av sine yrker (f.eks. forretningsfolk, tekniske spesialister, universitets- og språklærere) og bruker enhver anledning til å snakke om Jesus Kristus. Disse får ikke adgang til land på falske premisser; deres arbeid bringer dem virkelig dit. Men vitnetjenesten er en integrert del av deres kristne livsstil uansett hvor i verden de befinner seg.

Vi skammer oss dypt over at det snart er gått to tusen år siden Kristi død og oppstandelse, samtidig som to tredjedeler av verdens befolkning fremdeles ikke har anerkjent ham. Like fullt overraskes vi stadig over nye bevis på Guds makt, og det på de utroligste steder på kloden.

År 2000 har blitt en utfordrende milepæl for mange. Kan vi gi oss selv til å evangelisere verden i løpet av det siste tiår av dette årtusen? Det er ikke noe magisk med år 2000, men skulle vi ikke likevel gjøre vårt beste for å nå dette målet? Kristus befaler oss å bringe evangeliet til alle folkeslag, og det haster. Vi er fast bestemt på å adlyde ham med glede og i håp.

12) Vanskelige situasjoner

Jesus sa rett ut at hans etterfølgere måtte regne med motstand. «Har de forfulgt meg,» sa han, «vil de også forfølge dere» (Joh 15,20). Han ba dem endatil om å glede seg over forfølgelse (Matt 5,12), og minnet dem om at død er en forutsetning for fruktbarhet (Joh 12,24).

Disse forutsigelsene, at kristen lidelse er uunngåelig og produktiv, har blitt oppfylt i hver eneste generasjon, inkludert vår egen. Det har vært tusenvis av martyrer. I dag er situasjonen stort sett den samme. Vi håper inderlig at *glasnost* og *perestroika* vil føre til full religionsfrihet i Sovjetunionen og andre østblokkland, og at islamske og hinduiske land blir mer åpne for evangeliet. Vi beklager sterkt den brutale undertrykkelsen av demokratibevegelsen i Kina nylig, og det er vår bønn at dette ikke må føre til ytterligere lidelser for de kristne. I det hele ser det imidlertid ut til at de gamle religioner blir mindre tolerante, innvandrere mindre velkomne og verden mindre vennligsinnet overfor evangeliet.

I denne situasjonen vil vi framsette følgende 3 påstander overfor regjeringer som er i ferd med å revurdere sin holdning til de kristne.

For det første er kristne lojale borgere, opptatt av nasjonens beste. De ber for landets ledere og betaler sin skatt. De som bekjenner Kristus som Herre, kan ikke kalle andre autoriteter herre, og dersom det kreves av dem, eller de på andre måter tvinges til å gjøre ting Gud forbyr, kan de ikke adlyde. Men de er samvittighetsfulle borgere. De bidrar også til sitt lands velferd ved sine stabile ekteskap og hjem, sin ærlighet i forretningslivet, sitt harde arbeid og sitt frivillige engasjement i tjeneste for handikappede og trengende. Rettferdige regjeringer har ingenting å frykte fra de kristne.

For det andre avviser kristne enhver uverdigg evangeliseringsmetode. Selv om vår tros egenart krever av oss at vi deler evangeliet med andre, gjør vi det i åpenhet og redelighet og overlater til tilhøreren i full frihet å ta stilling til vårt budskap. Vi ønsker å være hensynsfulle overfor annerledes troende, og vi forkaster ethvert framstøt som prøver å tvinge folk til omvendelse.

For det tredje har kristne et sterkt ønske om religionsfrihet for alle mennesker, ikke bare for kristne. I overveiende kristne land står kristne i spissen for dem som forlanger frihet for religiøse minoriteter. I overveiende ikke-kristne land ber kristne derfor ikke om noe mer for seg selv enn de krever for andre under liknende forhold. Friheten til å «bekjenne, praktisere og utbre» religion, slik det defineres i Menneskerettighetserklæringen, kan og bør være en gjensidig gitt rettighet.

Vi beklager sterkt ethvert uverdigg vitnesbyrd som Jesu etterfølgere må ha gjort seg skyldig i. Vi er fast bestemt på ikke å skape noe unødvendig anstøt for at ikke Kristi navn skal bli vanæret. Korsets anstøt kan vi likevel ikke unngå. For den korsfestede Kristi skyld ber vi om at vi må være rede, ved hans nåde, til å lide og også å dø. Martyriet er et vitnesbyrd som Kristus har knyttet spesielle løfter til.

AVSLUTNING: FORKYNN KRISTUS INNTIL HAN KOMMER

«Forkynn Kristus inntil han kommer» — det har vært temaet for Lausanne II. Selvsagt tror vi at Kristus har kommet; han kom mens Augustus var keiser i Rom. Men han har lovet at han en dag skal komme tilbake i ufattelig herlighet for å fullende sitt rike. Vi er pålagt å våke og være rede. Imens skal tiden mellom hans to kommer bli fylt av den kristne misjonsvirksomhet. Kristus har befalt oss å gå til jordens ender med evangeliet, og lovet oss at verdens ende først vil komme når vi har gjort det. De to ender (på jordens rom og jordens tid) vil falle sammen. Inntil da vil han etter sitt løfte være med oss.

Det haster med misjonens sak. Vi vet ikke hvor lang tid vi har. Vi har i alle fall ingen tid å miste. Andre kvaliteter kreves av oss dersom vi skal ta vårt ansvar alvorlig, særlig enhet (vi må evangelisere sammen) og offer (vi må regne ut hva det koster og godta prisen). Vår pakt i Lausanne gikk ut på «å be, planlegge og arbeide sammen for hele verdens evangelisering». Vårt manifest i Manila er at hele kirken er kalt til å ta hele evangeliet til hele verden; å forkynne Kristus inntil han kommer, med all nødvendig hast, enhet og offer.

NOTE

1. I motsetning til Lausanne-pakten ble ikke Manila-manifestet lagt fram til underskriving. Kongressen ble under det siste plenumsmøtet bedt om å motta Manila-manifestet som «et generelt uttrykk for våre anliggender og forpliktelser» og med en anbefaling av dokumentet «til videre studium og respons». Lausanne-komiteens formann, Leighton Ford, understreket at manifestet måtte sees i lys av Lausanne-pakten; at det ikke var ment som et detaljert handlingsprogram; at det var tale om en generell tilslutning og at kongressens deltagere mottok det som enkeltpersoner. På dette grunnlag mottok kongressen under den påfølgende avstemning manifestet med et overveldende flertall — kun en håndfull deltagere stemte mot eller var avholdende.

Odd Terje Døvik, f. 1963, cand. theol. MF 1987, sosialantropologi gr.fag, Oslo 1988, studieopphold i USA 1986/87. Feltprest i Vatneleiren ved Sandnes 1989—.